

Những Quan Niệm Sai Lầm và Rủi Ro Pháp Lý Khi Sử Dụng Ký Hiệu ® tại Việt Nam

Tại Việt Nam, không ít doanh nghiệp vẫn còn coi nhẹ ý nghĩa pháp lý của việc sử dụng ký hiệu nhãn hiệu đã đăng ký ®. Nhiều người lầm tưởng rằng việc gắn ký hiệu ® lên một nhãn hiệu đang trong quá trình nộp đơn đăng ký – hoặc thậm chí chưa nộp đơn đăng ký – là hành động vô hại và không gây ra rủi ro pháp lý. Một số khác xem đây chỉ đơn giản là một chiến thuật tiếp thị hoặc một biện pháp tạm thời trong khi chờ cấp văn bằng bảo hộ. Tuy nhiên, thực tế lại hoàn toàn ngược lại. Theo quy định pháp luật Việt Nam, hành vi sử dụng sai lệch ký hiệu ® có thể khiến doanh nghiệp phải đối mặt với hàng loạt hậu quả pháp lý, bao gồm xử phạt hành chính, bị phạt tiền, ảnh hưởng nghiêm trọng đến uy tín thương hiệu, và thậm chí là trách nhiệm dân sự theo quy định của pháp luật bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng.

KENFOX IP & Law Office phân tích các [rủi ro pháp lý](#) trọng yếu khi sử dụng ký hiệu ® cho nhãn hiệu chưa đăng ký tại Việt Nam, bao gồm vi phạm quyền sở hữu trí tuệ, bảo vệ người tiêu dùng và quy định thương mại; đồng thời đề xuất các giải pháp thực tiễn giúp doanh nghiệp phòng tránh và xử lý hiệu quả, đảm bảo tuân thủ pháp luật và bảo vệ quyền lợi của chủ nhãn hiệu.

1. Rủi ro pháp lý nếu sử dụng ký hiệu ® cho nhãn hiệu chưa được đăng ký tại Việt Nam

1.1. Rủi ro vi phạm pháp luật sở hữu trí tuệ

Việc gắn ký hiệu ® trên một nhãn hiệu chưa được cấp Giấy chứng nhận đăng ký nhãn hiệu tại Việt Nam bị coi là hành vi vi phạm pháp luật sở hữu trí tuệ Việt Nam một cách trực tiếp. Cụ thể, hành vi này được xác định là "Cung cấp thông tin sai lệch về tình trạng pháp lý của quyền sở hữu trí tuệ". Bản chất của hành vi vi phạm nằm ở việc tạo ra sự nhầm lẫn cho công chúng, khiến họ tin rằng nhãn hiệu đang được bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp tại Việt Nam, trong khi thực tế không phải vậy. Lưu ý rằng, quy định cấm này không chỉ áp dụng đối với nhãn hiệu chưa nộp đơn đăng ký, mà còn áp dụng đối với các trường hợp: nhãn hiệu đã nộp đơn nhưng chưa được cấp văn bằng bảo hộ; nhãn hiệu có văn bằng đã bị hủy bỏ, bị tuyên vô hiệu hoặc đã hết hiệu lực tại thời điểm hành vi vi phạm xảy ra.

Khung pháp lý điều chỉnh hành vi cung cấp thông tin sai lệch về tình trạng pháp lý của quyền sở hữu trí tuệ tại Việt Nam hiện được quy định tại các văn bản quy phạm pháp luật sau:

- **Thông tư số 11/2015/TT-BKHCN (Điều 7), được sửa đổi, bổ sung bởi Thông tư số 06/2024/TT-BKHCN:** Thông tư này hướng dẫn chi tiết về hành vi vi phạm hành chính trong lĩnh vực sở hữu công nghiệp, trong đó quy định rõ rằng hành vi sử dụng ký hiệu ® cho nhãn hiệu chưa được cấp Giấy chứng nhận đăng ký nhãn hiệu tại Việt Nam bị coi là hành vi "cung cấp thông tin sai lệch về tình trạng pháp lý của quyền sở hữu trí tuệ". Thông tư số 06/2024/TT-BKHCN, có hiệu lực từ ngày 15/11/2024, đã bổ sung những nội dung quan trọng nhằm làm rõ phạm vi áp dụng và các trường hợp được miễn trừ trách nhiệm hành chính đối với hành vi này.
- **Quy định miễn trừ đáng chú ý theo Thông tư số 06/2024/TT-BKHCN:** Theo đó, việc sử dụng ký hiệu ® trên hàng hóa hoặc bao bì hàng hóa (bao gồm cả nhãn phụ đối với hàng hóa nhập khẩu) sẽ không bị coi là [hành vi vi phạm](#) nếu doanh nghiệp thể hiện đầy đủ, trung thực và rõ ràng thông tin về tình trạng bảo hộ nhãn hiệu tại Việt Nam. Ví dụ minh họa bao gồm: "Đã đăng ký tại [Quốc gia X]", đang chờ xử lý tại Việt Nam" hoặc "Chỉ đăng ký tại [Quốc gia X]".
- **Nghị định số 99/2013/NĐ-CP (Điều 6), được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 46/2024/NĐ-CP:** Đây là văn bản quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực sở hữu công nghiệp. Nghị định số 46/2024/NĐ-CP được ban hành nhằm cập nhật, điều chỉnh các quy định xử phạt cho phù hợp với Luật Sở hữu trí tuệ đã được sửa đổi, bổ sung năm 2022, đồng thời làm rõ hơn về chế tài đối với hành vi cung cấp thông tin sai lệch về tình trạng pháp lý của quyền sở hữu trí tuệ.

Mức phạt và trách nhiệm pháp lý:

Hành vi cung cấp thông tin sai lệch về tình trạng pháp lý của quyền sở hữu trí tuệ sẽ bị xử phạt hành chính theo các văn bản nêu trên. Cụ thể:

- **Hình thức xử phạt:**
 - Cá nhân: Cảnh cáo hoặc phạt tiền từ **500.000 đồng đến 1.000.000 đồng**.
 - Tổ chức: Mức phạt gấp đôi cá nhân, tức từ **1.000.000 đồng đến 2.000.000 đồng**.
- **Biện pháp khắc phục hậu quả:**
 - Buộc loại bỏ yếu tố vi phạm trên hàng hóa hoặc phương tiện kinh doanh.
 - Buộc công khai cải chính thông tin sai lệch.

1.2. Rủi ro vi phạm quyền lợi người tiêu dùng và hành vi thương mại gây nhầm lẫn

Bên cạnh các rủi ro pháp lý phát sinh từ quy định về sở hữu trí tuệ, hành vi sử dụng ký hiệu ® cho nhãn hiệu chưa được đăng ký tại Việt Nam còn tiềm ẩn nguy cơ vi phạm pháp luật trong lĩnh vực thương mại và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng, được điều chỉnh bởi **Nghị định số 98/2020/NĐ-CP** về xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại, sản xuất, buôn bán hàng giả, hàng cấm và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng. Cụ thể, hành vi này có thể bị coi là **hành vi cung cấp thông tin không chính xác, không đầy đủ hoặc sai lệch, gây nhầm lẫn cho người tiêu dùng về tình trạng pháp lý, chất lượng hoặc nguồn gốc của hàng hóa, dịch vụ**. Việc gắn ký hiệu ® trong khi nhãn hiệu chưa được đăng ký tại Việt Nam có thể bị xem là hành vi vi phạm nghĩa vụ cung cấp thông tin trung thực cho người tiêu dùng, ảnh hưởng trực tiếp đến quyền được thông tin đầy đủ, chính xác của người tiêu dùng theo quy định pháp luật hiện hành.

Cơ sở pháp lý:

- **Điều 47.1(dd) Nghị định 98/2020/NĐ-CP:** Xử phạt hành vi “Che giấu thông tin hoặc cung cấp thông tin không đầy đủ, sai sự thật, không chính xác cho người tiêu dùng”. Việc sử dụng ký hiệu ® cho nhãn hiệu chưa đăng ký là hành vi cung cấp thông tin sai lệch về tình trạng pháp lý.
- **Điều 63.3(a) Nghị định 98/2020/NĐ-CP:** Cấm hành vi “Cung cấp thông tin sai lệch về thương nhân, chủ sở hữu website thương mại điện tử hoặc ứng dụng di động, hàng hóa, dịch vụ...” trên các nền tảng thương mại điện tử.
- **Điều 33.3(d) Nghị định 98/2020/NĐ-CP:** Xử phạt hành vi khuyến mại có nội dung sai sự thật, gây nhầm lẫn về hàng hóa, dịch vụ nhằm lừa dối khách hàng.
- **Điều 53.2(c) Nghị định 24/2025/NĐ-CP sửa đổi Nghị định 98/2020/NĐ-CP:** Xử phạt hành vi “Cung cấp thông tin không chính xác hoặc không đầy đủ cho người tiêu dùng” trong giao dịch từ xa.

Hình thức xử phạt:

- **Phạt tiền:**
 - Đối với hành vi vi phạm chung trong lĩnh vực thương mại hoặc bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng: Tối đa **100 triệu đồng đối với cá nhân, 200 triệu đồng đối với tổ chức**. Đối với hành vi quảng cáo sai sự thật: **Từ 60 triệu đến 80 triệu đồng**.
 - Đối với hành vi cung cấp thông tin không chính xác trong giao dịch từ xa: **Từ 20 triệu đến 40 triệu đồng đối với cá nhân**, gấp đôi đối với tổ chức, và tăng gấp đôi nếu vi phạm xảy ra trong môi trường trực tuyến.
- **Biện pháp khắc phục:**
 - Buộc cải chính thông tin sai lệch, gây nhầm lẫn.
 - Buộc loại bỏ các yếu tố vi phạm trên nhãn hàng hóa, bao bì hoặc phương tiện kinh doanh.

1.3. Rủi ro bị kiện dân sự theo Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng

Người tiêu dùng hoặc tổ chức xã hội đại diện cho người tiêu dùng hoàn toàn có thể khởi kiện dân sự yêu cầu bồi thường đối với hành vi sử dụng không đúng quy định ký hiệu ® cho nhãn hiệu chưa được đăng ký tại Việt Nam. Việc sử dụng ký hiệu ® khiến người tiêu dùng hiểu nhầm rằng nhãn hiệu đã được đăng ký và bảo hộ tại Việt Nam. Khi thực tế không phải vậy, hành vi này bị xem là hành vi cung cấp thông tin gây nhầm lẫn về tình trạng pháp lý, chất lượng hoặc nguồn gốc của hàng hóa, dịch vụ.

Cơ sở pháp lý theo Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng (Luật số 19/2023/QH15):

- **Quyền được cung cấp thông tin chính xác (Điều 4.2):** Người tiêu dùng có quyền được cung cấp thông tin đầy đủ, chính xác, kịp thời về sản phẩm, dịch vụ, nguồn gốc, tổ chức kinh doanh. Việc sử dụng sai ký hiệu ® trực tiếp vi phạm quyền này.
- **Quyền được bồi thường thiệt hại (Điều 4.5):** Người tiêu dùng có quyền yêu cầu bồi thường nếu hàng hóa, dịch vụ không phù hợp với thông tin đã đăng ký, công bố, quảng cáo hoặc cam kết.
- **Quyền khiếu nại, khởi kiện (Điều 4.7):** Người tiêu dùng có quyền nộp đơn khiếu nại, tố cáo hoặc khởi kiện, hoặc nhờ tổ chức xã hội bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng khởi kiện.
- **Hành vi bị cấm – Lừa dối người tiêu dùng (Điều 10.1(a)):** Cấm tổ chức, cá nhân kinh doanh “lừa dối, gây nhầm lẫn cho người tiêu dùng thông qua việc cung cấp thông tin không đầy đủ, không chính xác, sai sự thật...”.

- **Hành vi bị cấm – Không thực hiện cam kết (Điều 10.1(e)):** Cấm doanh nghiệp “không bồi thường, không hoàn trả, không đổi trả hàng hóa, dịch vụ cho người tiêu dùng do hàng hóa, dịch vụ không đúng với đăng ký, công bố, niêm yết, quảng cáo, giới thiệu, thỏa thuận hoặc cam kết”.

Chế tài dân sự: Doanh nghiệp có thể phải đối mặt với án lệnh buộc chấm dứt hành vi vi phạm, công khai cải chính và bồi thường thiệt hại cho người tiêu dùng.

2. Cách phòng tránh hoặc ứng phó với các rủi ro

2.1. Biện pháp phòng tránh

- **Đăng ký nhãn hiệu kịp thời tại Việt Nam:** Do Việt Nam áp dụng nguyên tắc “nộp đơn đầu tiên”, việc đăng ký sớm là rất cần thiết để có cơ sở pháp lý bảo vệ quyền. Nên thực hiện tra cứu khả năng đăng ký trước khi nộp đơn.
- **Sử dụng ký hiệu nhãn hiệu ® đúng luật:**
 - Chỉ sử dụng ký hiệu ® cho các nhãn hiệu đã được cấp văn bằng bảo hộ tại Việt Nam.
 - Đối với nhãn hiệu chưa đăng ký, sử dụng ký hiệu ™ là phù hợp. Pháp luật Việt Nam không quy định cụ thể về ý nghĩa ký hiệu ™ nên không phát sinh rủi ro pháp lý.
 - Đối với hàng hóa nhập khẩu: Cần ghi rõ thông tin thực về tình trạng bảo hộ nhãn hiệu tại Việt Nam (ví dụ: “Registered in [Country X]”, hoặc “Trademark application pending in Vietnam”) trên nhãn phụ hoặc bao bì để tránh vi phạm.

2.2. Biện pháp ứng phó khi bị khiếu nại hoặc xử phạt

- **Nếu đang sử dụng ® cho nhãn hiệu chưa đăng ký:**
 - Ngay lập tức chấm dứt hành vi vi phạm.
 - Loại bỏ ký hiệu ® trên sản phẩm, bao bì, tài liệu quảng cáo và các tài liệu kinh doanh liên quan.
 - Ưu tiên tiến hành và thúc đẩy nhanh quá trình đăng ký nhãn hiệu tại Việt Nam.
- **Nếu bị khiếu nại về hành vi cung cấp thông tin sai lệch:**
 - Xác định rõ nội dung cáo buộc, điều khoản pháp lý bị vi phạm (ví dụ: Điều 7 Thông tư 11/2015/TT-BKHCN, Điều 6 Nghị định 99/2013/NĐ-CP đã sửa đổi).
- **Các lập luận biện hộ khả thi:**
 - Đối với hàng hóa nhập khẩu: Chứng minh có ghi rõ thông tin trung thực về tình trạng bảo hộ tại Việt Nam (như nhãn phụ).
 - Lỗi vô ý và đã khắc phục: Trình bày rằng hành vi do nhầm lẫn pháp luật (đặc biệt đối với doanh nghiệp nước ngoài), đã chủ động khắc phục và đăng ký nhãn hiệu ngay sau đó.
 - Không gây nhầm lẫn về nguồn gốc thương mại: Nếu cáo buộc vượt ra ngoài phạm vi “thông tin sai lệch” để thành “[xâm phạm quyền](#)”, có thể lập luận rằng hành vi không gây nhầm lẫn về nguồn gốc thương mại.

Lời kết

Việc sử dụng ký hiệu ® cho nhãn hiệu chưa được đăng ký tại Việt Nam là vấn đề pháp lý nghiêm trọng, đòi hỏi doanh nghiệp phải hết sức thận trọng. Để hạn chế tối đa các rủi ro phát sinh, doanh nghiệp cần tuân thủ đầy đủ và nghiêm ngặt các quy định của pháp luật Việt Nam về sở hữu trí tuệ, bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng và hoạt động thương mại. **Việc chủ động đăng ký nhãn hiệu kịp thời, kết hợp với thực hành đúng các quy định về ghi nhãn**, không chỉ giúp doanh nghiệp tránh được các chế tài xử phạt mà còn đóng vai trò quan trọng trong việc **bảo vệ uy tín và giá trị thương hiệu** trên thị trường Việt Nam.

By **Nguyễn Vũ Quân** | Partner, IP Attorney
Đỗ Thị Phấn | Special Counsel
Hoàng Thị Tuyết Hồng | Senior Trademark Attorney

Contact

KENFOX IP & Law Office

Building No. 6, Lane 12/93, Chinh Kinh Street, Nhan Chinh Ward, Thanh Xuan District, Hanoi, Vietnam

Tel: +84 24 3724 5656

Email: info@kenfoxlaw.com / kenfox@kenfoxlaw.com